

PREFACI

per

FÈLIX MILLET I MARISTANY

President de l'Orfeó Català

L'Orfeó Català tenia un deute especial envers Joan Maragall.

Amb motiu del centenari de la naixença (1860) i del cinquantenari de la mort (1911) del gran escriptor, a totes les terres catalanes — i fins i tot a més d'un indret extern a la nostra àrea lingüística — hom li dedicava diverses publicacions i diverses sessions d'homenatge. Era el record cordial al poeta i al pensador que, com pocs d'altres, havia sabut fer-se intèrpret de l'esperit del país i havia sabut trobar el pols de la nostra vida ciutadana, al marge de qualsevol cleda, i sovint amb absoluta — i de vegades sagnant — objectivitat. Era també l'homenatge a l'home prodigiosament idealista i realista alhora, i tremendament apassionat, fins al deliri, però amb un estrany equilibri que el feia sempre constructiu i eficaç.

El gran nombre d'actes que eren celebrats arreu, no solament en centres d'estudi i de treball intel·lectual, sinó també en entitats de caràcter popular, ens feien adonar que Maragall era també, i essencialment, un home del poble.

El deute que l'Orfeó Català tenia contret amb l'excels poeta, com dèiem, era massa directe perquè aquell pogués creure que ja hauria complert amb la simple adhesió als actes d'homenatge organitzats a la seva memòria.

Des que Maragall ingressà com a soci de l'Orfeó fins a la seva mort, col·laborà assíduament a les tasques d'aquell, bé oferint paraules a les melodies dels nostres músics, bé traduint els textos de composi-

cions estrangeres que la nostra entitat es complaïa a fer conèixer al nostre país. Aquelles estrofes del Cant de la Senyera, a les quals el mestre Lluís Millet posà la seva música més inspirada, lligaren per a sempre Maragall a l'Orfeó Català, i els cantos dels nostres cantaires s'han anat fent triomfants en aquests setanta anys d'existència aixecant la Senyera de sempre. Maragall i Millet eren dues ànimes germanes, amarades d'un mateix ideal de bellesa. Potser algú podrà sorprendre's que al nostre país, sempre una mica difícil, ells dos siguin dels pocs homes que han estat respectats per tothom, però si volíem aprofundir en aquest tema podríem veure moltes coses un bon xic més clares que no ens hi apareixen habitualment.

Calia, doncs, una aportació autèntica, de la nostra part, a l'homenatge col·lectiu. I cap de més apropiada, sens dubte, que un cicle de conferències estudiant alguns aspectes de la vida i de l'obra de Joan Maragall. Això podia tenir una doble eficàcia: fer reviure, en alguns, el record de l'home i, sobretot, facilitar el coneixement de l'escriptor a les noves generacions.

Una no petita part de la joventut catalana desconeix Maragall — com desconeix, salvant naturalment algunes excepcions, tants dels homes eminents de casa nostra. Procurem que no ens en pugui ésser atribuïda la culpa, posant a l'abast dels joves d'avui tots els elements que calguin, no solament aquells que poden ésser útils als estudiosos i als inclinats a la investigació, sinó també, i principalment, a tots els qui estimen simplement les nostres coses, o bé que, no estimant-les encara, senten el delit de conèixer-les.

És per totes aquestes raons que, intencionadament, demanarem per a les nostres conferències la col·laboració d'un professor britànic, d'un escriptor occità,

d'un acadèmic castellà, i de dos dels nostres homes més representatius, perquè, cadascú des del seu punt de vista, ens parlessin a fons de Joan Maragall. El senyor Arthur Terry, l'erudit professor de Belfast, s'ocupà del Comte Arnau maragallià; el pare Miquel Batllori, de la companyia de Jesús, tractà com ell sap fer-ho de l'inconformisme religiós de Maragall; el senyor Peire Rouquette, una de les primeres figures de la intel·lectualitat occitana, exposà la idea de civilització del nostre poeta; el senyor Dámaso Alonso, excellent poeta i profund crític, professor i acadèmic, analitzà la poesia de Maragall, i finalment el senyor Agustí Calvet, l'agut escriptor que ha fet famós el pseudònim de Gaziel, examinà el sentiment i el concepte de pàtria en l'obra del jubilar.¹ La conferència del professor Terry, en un perfecte català, fou precedida d'uns mots en anglès; la del senyor Rouquette, en francès, fou precedida d'uns mots en català; el professor Alonso féu la seva conferència en castellà. A precís, però, dels senyors Rouquette i Alonso, singularment d'aquest darrer, donem llurs textos en versió catalana.

Entre la primera i la segona conferència, encara,² tingué lloc una vetllada en la qual foren recitades poesies de l'homenatjat per elements de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, sota la direcció del senyor Frederic Roda.³

1. Les conferències tingueren lloc al Palau de la Música Catalana: el dia 12 d'abril de 1961, la del Prof. A. Terry; el 25 d'abril, la del P. M. Batllori; el 3 de maig, la del Sr. P. Rouquette; el 10 de maig, la del Prof. D. Alonso, i el 17 de maig, la de Gaziel.

2. El dia 19 d'abril.

3. Hi intervingueren com a rapsodes les senyores Rosa M. Carrasco, M. Rosa Fàbregues i Carlota Soldevila, les senyorettes Immaculada Genís i M. Rosa Mateu, i els senyors Lluís Bosch, Francesc Nubiola, Frederic Roda, i Enric Sunyé. La tria de textos anà a càrrec del senyor Osvald Cardona. Cal recordar, encara, la col·laboració de la senyora Rosa M. Carrasco (motius musicals), el senyor Lluís Güll (muntatge escènic), la senyora Rosa Mestre (vestuari de les actrius), i els senyors Angel Gràcia (regidoria) i Romà Vallès (pintures).

I, durant el mes i mig en què es desenrotllaren aquests actes, es mantingué oberta a la Sala Millet del Palau de la Música Catalana una exposició de llibres, autògrafs i records de Joan Maragall que amb tant d'amor conserven els seus fills, amb aportacions de l'Ajuntament de Barcelona, de les Edicions Errai, del senyor Joan B. Cendrós, a més, és clar, de la de l'Orfeó.

Creiem, doncs, que l'Orfeó Català ha complert el seu deute de gratitud envers Joan Maragall i li ha donat el to que estem segurs que el gran poeta hi hauria desitjat.

No seria just que cloguéssim aquestes ratlles sense manifestar el nostre agraïment més pregon a tots aquells qui d'una manera o altra participaren en el nostre homenatge; als conferenciants, en primer lloc, als traductors dels textos dels senyors Rouquette i Alonso, senyors Antoni Sàbat i Albert Manent, respectivament, als expositors i als participants al recital de les obres del poeta, però també, i d'una manera especial, a l'Institut d'Estudis Catalans, que ha volgut fer seu el sentit de l'homenatge incloent aquestes conferències en les seves publicacions, al seu Secretari General, que ha volgut tenir cura de la direcció de l'edició, i als amics d'Omnium Cultural, que amb llur amistat generosa l'han feta materialment possible.

Joan Maragall i l'Orfeó Català, avui com ahir, són un exemple i assenyalen un camí.

EL COMTE ARNAU DE JOAN MARAGALL

per
ARTHUR TERRY

Professor a la Universitat de Belfast